

KIRKA INFORMERER

VEILEDNING

for pårørende
etter dødsfall

Orkdalsmenighetene

I sorg og savn

Mange følelser kommer fram når noen som står oss nær dør. I tillegg til de mange følelsene en skal håndtere i en slik situasjon, kommer de mange praktiske gjøremålene.

Mange opplever det vanskelig i sorg og savn å samle tankene og huske alt som skal gjøres. Da er det godt å oppleve støtte og håndsrekning fra familie, slekt, naboer, venner...

Vi håper også at denne brosjyren kan gi god hjelp og veiledning i ei vanskelig tid. Denne brosjyren er et supplement til heftet "Når en av våre nærmeste dør", utgitt av Sosial- og helsedepartementet.

Kirka ønsker også å rekke ut ei hånd til de etterlatte og bidra til å gi avdøde en verdig gravferd. Vi ønsker å løfte fram den trøst og det håp som troen på Jesus Kristus kan gi oss i smerte og sorg.

*Nå åpner savnet sine øde vidder.
En ukjent strekning ligger foran deg.
Frykt ikke ensomheten på din vandring,
du skal få styrke på din smertes vei.
Her i din nød, hvor alt er fylt av fravær,
er Gud deg nær og rekker deg sin fred.
Svein Ellingsen*

Borgerlig/ikke kirkelig gravferd

Alle bosatte i kommunen har rett til fri grav på kirkegårdene her i Orkdal. Når det gjelder bruk av lokale til gravferd, er det tradisjon på at Den Gode Hyrdes kapell stilles til rådighet for alle. Tidspunkt for borgerlig/ikke kirkelig gravferd avtales med kirkevergen, som også tilviser grav. Mer informasjon om borgerlig gravferd fås i brosjyren "Orienteringshefte om borgerlig gravferd".

Avtale med

Begravelsesbyrå

De fleste kontakter et begravelsesbyrå, men det er også mulig å ordne det meste selv. Begravelsesbyrået kan for eksempel gjøre avtale med kirkeverge og prest om tid og sted for gravferden, annonsering i avisen(e), valg av kiste, nedlegging i kiste, bårekjøring og det som ellers blir tatt opp i denne brosjyren.

Kirkeverge og prest

Det er kirkeverge og prest som bestemmer tid og sted for gravferd.

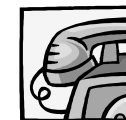

I Orkdalsmenighetene er det alltid en prest som er tilgjengelig for dette. Presten treffes på tlf. 92844481. Han sørger for å melde videre til den prest som får ansvaret (forrettende prest) for begravelsen. Når forrettende prest får melding om gravferd tar han kontakt med pårørende for å avtale tid og sted for en samtale.

Lensmannen

Lensmannen kontaktes snarest mulig etter dødsfallet – helst ved personlig frammøte i kontortiden. Det må her opplyses om personlige data for avdøde, om arvinger, evt. formue, etc.

Finnes testamente (eventuelt med avdødes ønske for gravferden), kan originalen leveres lensmannen, som formidler det videre til skifteretten (Testamentet kan også være oppbevart i skifteretten). Var avdøde gift, oppgis dato og år for ekteskapsstiftelsen. Lensmannen gir veiledning i skiftespørsmål og utleverer skjema som er aktuelt for den enkelte, (uskifte - privat skifte - evt. andre former for skifte).

Aktuelle telefonnummer

Kirkevergen	72479755	Presten på Orkanger	72481044
Presten på Fannrem	72485142	Presten på Svorkmo	72481984
Lensmannen	72483870	Organist	72485584

Hvem er ansvarlig?

Etter gravferdslovens bestemmelse er det en person som skal sørge for gravferden. Dvs. at vedkommende skal ta de nødvendige beslutninger om

- ❖ hvor den avdøde skal gravlegges hvis det er aktuelle valgmuligheter
- ❖ hvilken gravferdshandling som skal velges
- ❖ bestemme hvem som skal være ansvarlig eller fester for grav

Annonsen til avisen(e)

Her er det naturlig å ta kontakt med den (de) avisen(e) man ønsker å benytte seg av til begravelserannonsen.

Avisene har sine frister, som det er viktig å være klar over. Fristen er oftest på formiddagen dagen før innrykk.

Hvordan sette opp annonsen? Det er mye hjelp å hente ved å se hvordan andre har gjort det. Begravelsesbyrået eller eventuelt presten kan også være behjelpelig.

Gud, når du til oppbrudd kaller,
hele livets dag trer frem:
Barndom, ungdom, moden alder,
arbeid, hvile, gjerning, hjem.
Alt jeg ser i dødens port:
Sorg og glede, smått og stort,
alt jeg ser i dødens port:
Sorg og glede, smått og stort.

Valg av gravsted

Det kan velges nytt gravsted eller en kan bruke et eksisterende familiegravsted, som er festet av noen i familien. Bruk av eksisterende/festet gravsted forutsetter samtykke fra festeren.

Avtale om grav skjer med kirkevergen. Valg av gravtype kan være avhengig av om gravferden skjer ved gravlegging eller kremasjon.

Ved gravlegging - kistegrav

Ved gravlegging av kiste kan en enten velge enkel kistegrav eller festet gravsted.

En enkel kistegrav gir plass til ei kiste.

Et festet gravsted består vanligvis av to graver og gir derfor plass til to kister. Den graven som tas i bruk er fri for betaling så lenge den er fredet, dvs. i 20 år. De øvrige gravene festes mot betaling fra første stund av.

Når avdøde var gift, velger mange å feste grav til gjenlevende ektefelle.

Ved kremasjon - urnegrav

Ved kremasjon kan en velge urnegrav. Den gir plass til fire urner. Det er ikke anledning til å feste flere urnegraver sammen.

Kremering skjer vanligvis noen dager etter bisettelsen i krematoriet og det må betales avgift for dette.

Festeavgift

Etter gravferden er graven fredet i 20 år og fri for betaling. Ut over dette kan en feste graven mot betaling. Et eksisterende gravsted kan festes i 5-årsperioder i inntil 60 år etter siste gravlegging.

Festeavgiften forfaller til betaling hvert 5. år. Det er den som står som fester for graven som får tilsendt regningen fra kirkekontoret.

Før gravferden

Båreandakt

Presten står gjerne til tjeneste med båreandakt – ei enkel samlingsstund for den nærmeste familien ved båra. Dette kan kombineres med syning av avdøde.

Kisten settes på plass

Kista settes vanligvis på plass i kapell eller kirke kvelden før gravferden. Pårørende kan da følge kista fra sykehuset/institusjonen. For mange er dette en fin forberedelse til selve gravferdsdagen.

Syning

Mange pårørende som har sett den døde, etter at han/hun er lagt i kiste, er - i ettertid - takknemlig for det. Det å se den døde er viktig for sorgprosessen og er en hjelp til å akseptere det som har skjedd. Derfor er det verdifullt, men det er pårørende selv som avgjør om man ønsker dette.

Dersom den døde er på sykehus/sykehjem, kan "syning" skje der. "Syning" kan også skje i kirka eller kapellet den kvelden kisten blir flyttet til kirkerommet.

Gravferden

Valg av kirke

Pårørende kan velge hvilken kirke og kirkegård i Orkdal de ønsker å bruke.

På Orkanger har vi både Den Gode Hyrdes kapell og kirka. Kirka kan også brukes. Det er uproblematisk ved begravelse å føre kista ned til gravplassen ved kapellet. Ved gravferd der en venter mange bør en bruke kirka, da det kun er plass til 120 i kapellet. Kirka har også et langt bedre orgel enn gravkapellet.

Ordningen for gravferd

Gravferd etter kirkens ordning er en kirkelig handling av gudstjenstlig karakter. Selv om den er fastlagt er det fullt mulig for dere å sette deres personlige preg på det som skal skje i kirka/kapellet.

Gangen i en gravferd er slik:

Klokkeringing - Preludium/Solistinnslag – Salme - Inngangord og bønn – Minnetale - [Salme/musikkinnslag] – Skriftlesning – Salme - Kort preken – Bønn – Herrens bønn – Salme – Postludium/utgang.

Ute ved graven (ved bisettelse inne) fortsetter det slik:

Salmevers – Bønn - Kista senkes – Jordpåkastelse - Skriftlesning og velsignelse – Salmevers.

Sang og musikk

Meditasjonsmusikk

Det kan spilles meditasjonsmusikk på orgel før gravferden innledes med klokkeringing. Dette må avtales på forhånd og betales for.

Solosang/ekstra musikk

Hvis man ønsker ekstra sang eller musikk, må pårørende selv gjøre avtale med sanger evt. at begravellesbyrået er behjelpelig med å skaffe sanger/musiker. Organisten må orienteres på tidligst mulig tidspunkt, og kan også være behjelpelig med råd.

Det er mye fin musikk og mange fine salmer som høver seg godt som solistinnslag eller instrumentalmusikk i en gravferd. Kirkerommets karakter som et sakralt rom tilsier at ikke all musikk og enhver sangtekst egner seg i kirka. Rådfør dere derfor med prest og organist før dere tar eventuelle henvendelser til solist. Organist og prest skal godkjenne all sang og musikk som brukes.

Salmevalget

Det er ikke alltid like lett å velge de riktige salmene til en gravferd. På en slik dag er man opptatt av å finne de riktige ordene og kjente melodier. I følge ordningen skal det velges 4 salmer - 3 inne i kirken og 1 ute ved graven (Se salmelisten på nest siste side). Vanlig har vært å få trykket salmeark, men salmebøkene i kirka kan også benyttes.

Annet

Ankomst

Det er vanlig at den nærmeste familie kommer til kirka senest 30 minutter i forveien og setter seg på de fremste benkeradene.

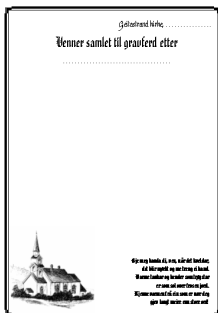
Vertskap

Det er fint at noen i familien står ved inngangen og deler ut salmeark. En kan også spørre naboer, slektninger, begravellesbyrået eller andre om å ta ansvar for dette..

Minnegave

Ønsker de pårørende at det skal gis en "minnegave" i stedet for blomster, kan dette samles inn ved inngangen. Vi nevner at det er mulig å la en slik minnegave gå til minnefondet, dvs. til forskjønnelse av kirka og kirkegården. (Les mer på s. 7).

Kondolanse

Det kan legges ut "kondolansesprotokoll" ved inngangen, der alle som kommer til kirken kan skrive sine navn. Kirkene har sin egen med bilde av kirka samt et lite dikt.

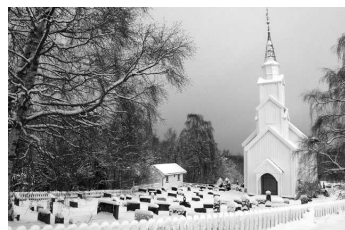
*Gje meg handa di ven når det kveldar
Varme tankar og hender som trøystar
er som sol over frosen jord.
Kjenne varmen frå ein som er nær deg
gjev langt meire enn store ord!*

Sondre Bratland

Begravelsesbyråene har også sine egne protokoller å tilby, slik at en avtaler med dem evt. klokke hvordan man ønsker det.

Pynting i kirka/kranser

Her gjør pårørende de avtaler man selv ønsker. Det er praktisk å benytte begravelsesbyrået eller den lokale blomsterforretning, men de pårørende kan også pynte selv.

Utbæring

Etter gravferdshandlingen bæres kista ut. Ved begravelse bæres den ut på graven for å senkes ned. I Orkdal brukes det tau ved senking. Til dette må det velges 6 bærere.

Minnesamvær

Det er pårørende selv som avgjør om en skal samle sammen familie, slekt, naboer... til et minnesamvær og hva slags omfang en ønsker på et slikt samvær. Menighetshusene på Geitastrand, Orkanger og Orkdal samt Svorkmo misjonshus kan leies til slike samvær.

Å holde graven i hevd

Etter gravferden

I tiden etter en gravferd utføres følgende av kirkegårdsarbeiderne:

- ❖ På graven settes det opp et kors med gravlagtes navn
- ❖ Visne kranser og blomster fjernes etter en tid
- ❖ Det planeres og såes til.

Urnedsettelse

Pårørende tar kontakt med kirkevergen for å avtale tid og sted for urnedsettelse. Det kan ta ca. en måned før urnen kommer tilbake fra Trondheim. Urnen skal settes ned innen 6 måneder etter dødsfallet. Vi vil gjerne anbefale at de nærmeste også tar del i denne handlingen og hvis ønskelig kan også prest medvirke ved en slik handling.

Urnedsettelsen kan også fortaes av kirketjenerne uten at noen av de nærmeste er til stede.

Gravminne/pynting av graven

Når jorda på en kistegrav har sunket tilstrekkelig vil kirkegårdsbetjeningen sørge for planering og tilsåing, slik at alt er klart for oppsetting av gravminne. Dette kan tidligst skje 2 måneder etter begravelsen (ikke bisettelse). Det er flere leverandører som kan være behjelpelig med å skaffe et gravminne. De kan også sørge for å sette opp gravminne på graven.

Det er festeren som har rett til å forsyne graven med gravminne samt ellers rå over den. Festeren har også plikt til å holde graven i hevd. Det er festers ansvar å sørge for at gravminne er forsvarlig sikret.

Foran gravminnet er det anledning til å opparbeide et plantefelt i høyde med bakken omkring. Det kan rammes inn av en delt natursteinkant. Plantene kan ikke strekke seg ut over plantefeltet eller være høyere enn gravminnet.

Minning

Første gudstjeneste

Ved en av de første gudstjenestene etter gravferden "minnes" avdøde, på enkel måte, i menighetens forsamling. Pårørende inviteres til denne gudstjenesten.

Allehelgensdag

På Allehelgensdag, første søndag i november, er det blitt skikk i Geitastrand, Orkanger og Orkland å minnes alle som er gravlagt fra vedkommende kirke, siden forrige Allehelgensdag. I Orkdal kirke skjer dette fredag kveld før Allehelgensdag.

Minnefondet

Det er mulig å la minnegaven gå til minnefondet, dvs. til kirkegårdens forskjønnelse. Fondets midler dannes også ved bruk av minneblanketter i stedet for kranser og blomster ved begravelser/bisettelser. Minneblankettene er utformet som en hilsen til de pårørende.

De som ønsker å sende en slik hilsen i en gravferd tar kontakt med en av våre kommisjonærer - Orkdal sparebank, Svorkmo S-lag eller Kirkekontoret. De vil sørge for å få sendt minneblanketten til gravferden.

Sorggruppe

Ønsker du å være med i en sorggruppe for å dele følelser og opplevelser i forbindelse med tapet kan du ta kontakt med Orkdal kirkekontor.

Gravfond

På kirkekontoret er det mulig å gjøre avtale om planting og stell av gravsted mot betaling ved inngåelse av avtale om gravfond.

Salmevalget

På våre hjemmesider www.orkdalsmenighetene.no kan dere lytte til mange av melodiene, samt se tekstene.

NoS – Norsk Salmebok
SBo – Sangboken
S97 – Salmer 1997

Takknemlighet

NoS 838 Gud når du til oppbrudd
SBo 127 Takk, min Gud, for alt som

Jesus - Herre over dødens makt

NoS 124 Klippe du som brast for meg
NoS 172 Som den gylne sol frembryter
NoS 179 Jesus lever graven brast
NoS 184 Påskemorgen slukker sorgen
NoS 187 Deg være ære

Guds storhet og omsorg

NoS 268 Herre Gud ditt dyre navn
NoS 295 Vår Gud han er så fast en borg
NoS 303 Sørg du for meg, Fader kjær
NoS 307 Til himlene rekker din
NoS 311 Himmelske Fader, herleg
NoS 669 Kjærlighet fra Gud
Sbo 116 O store Gud, når jeg i undring

Trøst og trygghet

NoS 416 Alltid freidig
NoS 423 Jesus, det eneste
NoS 454 Ikke en spurv til jorden
NoS 460 Velt alle dine veier
NoS 468 Nærmere deg min Gud
NoS 476 Vær sterk min sjel
NoS 490 Blott en dag
NoS 493 Ein fin liten blome
NoS 494 Å for djup i Jesu kjærleik
NoS 497 Jeg er i Herens hender
NoS 607 Fred til bot for bittert savn

Bønnesalmer

NoS 414 Lei milde Ijos
NoS 552 Dype stille, sterke, milde
NoS 596 I dine hender, Fader blid
NoS 601 Jesus, styr du mine tanker
NoS 608 Så ta da mine hender
NoS 663 Du som veien er og livet
S97 47 Det er makt i de foldede hender

Livskvelden

NoS 757 Å, Gud vårt vern i farne år
NoS 807 Nå skrider dagen under
NoS 808 Se solens skjønne lys og prakt
NoS 811 Nå lukker seg mitt øye
NoS 812 Fager kveldsol smiler
NoS 814 O bli hos meg
NoS 816 Bred dina vida vingar
NoS 820 Dagens auge slokner ut
NoS 826 Her møtes alle veie
NoS 828 Bli hos oss, Mester, dagen
NoS 830 En dalanade dag, en stakket
NoS 836 Bedre kan jeg ikke fare

Det kristne håpet

NoS 14 Jeg løfter opp til Gud min sang
NoS 56 Deilig er jorden
NoS 244 Den store hvite flokk
NoS 508 Å tenk når en gang samles skal
NoS 843 Eg veit i himmerik ei borg
NoS 844 I himmelen, i himmelen
NoS 855 Tenk når engang den tåke
NoS 856 Jeg vet meg en søvn i Jesu
NoS 860 Å, salige dag som i håpet vi
NoS 862 Jeg er en seiler på livets hav
NoS 863 Ja, engang mine øyne skal
NoS 864 Din fred skal aldri vike

Huskeliste

Her har vi satt opp en huskeliste for å gjør det letter å få med seg alt som skal gjøres.

Gjøremål	Ordnes av:	Annet
Avtale med byrå		Tid:
Avtale med prest		Tid:
Gravferdstidspunkt	Dag:	
Annonse til avisen		
Minnegave?		Formål:
Melding til lensmann		Tid:
Gravsted		☐ Nytt gravsted ☐ Eksisterende gravsted
Salmevalg Melding til organist Trykking av sangark		Salmer: 1. 2. 3. 4.
Solistinnslag		Solist: 1. 2.
Kistedekorasjon, Kranser		
Pynting i kirken		
Vertskap i kirken		
Kondolanseprotokoll		☐ Bruker kirkens protokoll
Utbæring		Det velges 6 bærere.
Minnesamvær		Sted:
Bårekjøring/syning		Tid:
Gravminne		